

Ημερολόγιο Χριστουγέννων

Κωνσταντίνος & Νίκος

24	25	31	1	6
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
<p>ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ</p> 	 <p>ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ</p>	<p>ΠΑΡΑΜΟΝΗ</p> <p>ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ</p>	 <p>ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ</p>	 <p>ΦΩΤΑ</p>
<p>ΚΑΛΑΝΤΑ</p> <p>Την ονομασία τους, την πήραν από την λατινική λέξη calenda, που διαμορφώθηκε από το ελληνικό ρήμα <i>καλώ</i>. Παιδιά, κατά ομάδες, περιφέρονταν και περιφέρονται στα σπίτια, στους δρόμους, στα καταστήματα και τραγουδούν με ειδικό όργανο (τριγώνο)</p>	<p>Η ΒΡΥΣΗ</p> <p>Στην Κεντρική Ελλάδα οι κοπέλες, τα χαράματα των Χριστουγέννων (αλλού την παραμονή της Πρωτοχρονιάς), πηγαίνουν στην πιο κοντινή βρύση "για να κλέψουν το άκραντο νερό". Το λένε άκραντο, δηλαδή αμίλητο, γιατί δε βγάζουν λέξη σ' όλη τη</p>	<p>ΟΙ ΚΟΛΩΝΙΕΣ</p> <p>Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς το βράδυ οι κάτοικοι της πόλης γεμάτοι χαρά για τον ερχομό του Νέου Χρόνου κατεβαίνουν στο δρόμο κρατώντας μπουκάλια με κολώνια και ραίνουν ο ένας τον άλλο τραγουδώντας: <i>Ήρθαμε με ρόδα και με</i></p>	<p>ΤΟ ΡΟΔΙ</p> <p>Χίλιοι μύριοι καλογέροι σ' ένα ράσο τυλιγμένοι" Τι είναι;</p> <p>Το ρόδι είναι σύμβολο αφθονίας, γονιμότητας και καλής τύχης. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας κρεμούν στο κάθε σπίτι, από το φθινόπωρο, ένα ρόδι. Την ώρα που αλλάζει ο χρόνος,</p>	<p>ΤΑ ΦΩΤΑ</p> <p>Τα γιορτάζουμε την βάπτιση του Ιησού Χριστού από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο ή Βαπτιστή. Ο πρώτος αγιασμός των Θεοφανείων, «η πρωτάγιαση ή φώτιση», γίνεται την παραμονή της γιορτής στην εκκλησία. Έστερα ο παπάς παίρνει ένα ένα τα σπίτια με το Σταυρό στο χέρι και</p>

<p>τραγούδια, που αφορούν τα Χριστούγεννα, τη γιορτή της Πρωτοχρονιάς, τη γιορτή του Μ. Βασιλείου, τα Φώτα.</p> <p>Το έθιμο αυτό προϋπήρχε στην Ελλάδα, πριν από την Ρώμη.</p> <p>Τα παιδιά κρατούσαν ένα κλαδί ελιάς ή δάφνης, στολισμένο με καρπούς και άσπρο μαλλί (η λεγόμενη <i>ειρεσιώνη</i>, από το έριο = μαλλί), γυρίζαν και τραγουδούσαν και τους έδιναν δώρα.</p> <p>Μετά, πήρε το έθιμο αυτό και η Ρώμη. Στο Βυζάντιο κρατούσαν ραβδιά, ή φανάρια, ή ομοιώματα πλοιαρίων ή και κτιρίων, στολισμένα και τραγουδώντας, συνόδευαν το τραγούδι με κρούση τριγώνου ή τύμπανου... (περίφημος ο σχετικός πίνακας του Νικηφόρου Λύτρα <i>Τα κάλαντα</i>).</p>	<p>διαδρομή. Όταν φτάνουν εκεί, την "ταΐζουν", με διάφορες λιχουδιές: βούτυρο, ψωμί, τυρί... Και λένε:</p> <p>"Όπως τρέχει το νερό σ' βρυσούλα μ', έτσ' να τρέχ' και το βιό μ'".</p> <p>Έπειτα ρίχνουν στη στάμνα ένα βατόφυλλο και τρία χαλίκια, "κλέβουν νερό" και γυρίζουν στα σπίτια τους πάλι αμίλητες μέχρι να πιουν όλοι από τ' άκραντο νερό. Με το ίδιο νερό ραντίζουν και τις τέσσερις γωνίες του σπιτιού, ενώ σκορπούν στο σπίτι και τα τρία χαλίκια.</p>	<p>ανθούς να σας ειπούμε Χρόνους Πολλούς.</p> <p>Και η τελευταία ευχή του χρόνου που ανταλλάσσουν είναι "Καλή Αποκοπή" δηλαδή "με το καλό να αποχωριστούμε τον παλιό το χρόνο".</p> <p>"Πάλιν ακούσατε άρχοντες πάλι να σας ειπούμε Ότι και αύριο εστί ανάγκη να χαρούμε και να πανηγυρίζομεν περιτομήν Κυρίου, την εορτήν του Μάκαρος Μεγάλου Βασιλείου".</p>	<p>στην εξώπορτα του σπιτιού πετάνε και σπάνε το ρόδι και μπαίνουν μέσα στο σπίτι με το δεξί πόδι κάνοντας το ποδαρικό, ώστε ο καινούργιος χρόνος να τα φέρει όλα δεξιά, καλότυχα.</p>	<p>ραντίζει μ' ένα κλωνί βασιλικό όλους τους χώρους του σπιτιού.</p> <p>Ο μεγάλος αγιασμός γίνεται ανήμερα τα Θεοφάνεια στις 6 Ιανουαρίου. Μια μεγάλη πομπή σχηματίζεται και παίρνει το δρόμο που οδηγεί στη θάλασσα ή σε κάποιο ποτάμι, μπορεί και σε μια δεξαμενή. Μπροστά τα εξαπτέρυγα, πίσω οι παπάδες με τα καλά τους άμφια, ύστερα οι αρχές του τόπου και παραπίσω το πλήθος. Στις πόλεις η πομπή γίνεται πιο πλούσια με τη μουσική και τη στρατιωτική παράταξη.</p> <p>Όταν γίνει ο αγιασμός, ρίχνει ο παπάς το Σταυρό στο νερό, πραγματοποιώντας έτσι τον Αγιασμό των Υδάτων.</p> <p>Πηδούν κάποιοι τολμηροί στα παγωμένα νερά και συναγωνίζονται ποιος θα τον πρωτοπιάσει. Αυτός που θα τον ανεβάσει στην</p>
---	--	--	--	---

επιφάνεια θεωρείται ότι
θα έχει καλή τύχη κι υγεία
για όλο το χρόνο.

Για τα Φώτα ο λαός
πιστεύει πως είναι ο
καιρός, η γιορτή που
φεύγουν οι καλικάντζαροι
γιατί φοβούνται την
αγιαστούρα του παπά. Ο
τρόμος τους αρχίζει από
την παραμονή των Φώτων
που γίνεται ο μικρός
αγιασμός των παπάδων. Γι
αυτό και το έθιμο του λαού
λέει:

Στις πέντε του Γενάρη
Φεύγουν οι καλικαντζάροι

Αλλά ο μεγάλος τους
τρόμος είναι τα Φώτα.
Εκείνα τους αποδιώχνουν
ολότελα. Φεύγουν τότε
λέγοντας:

Φεύγετε να φεύγουμε
κι έφτασε ο τουρλόπαπας
με την αγιαστούρα του
και με τη βρεχτούρα του...